

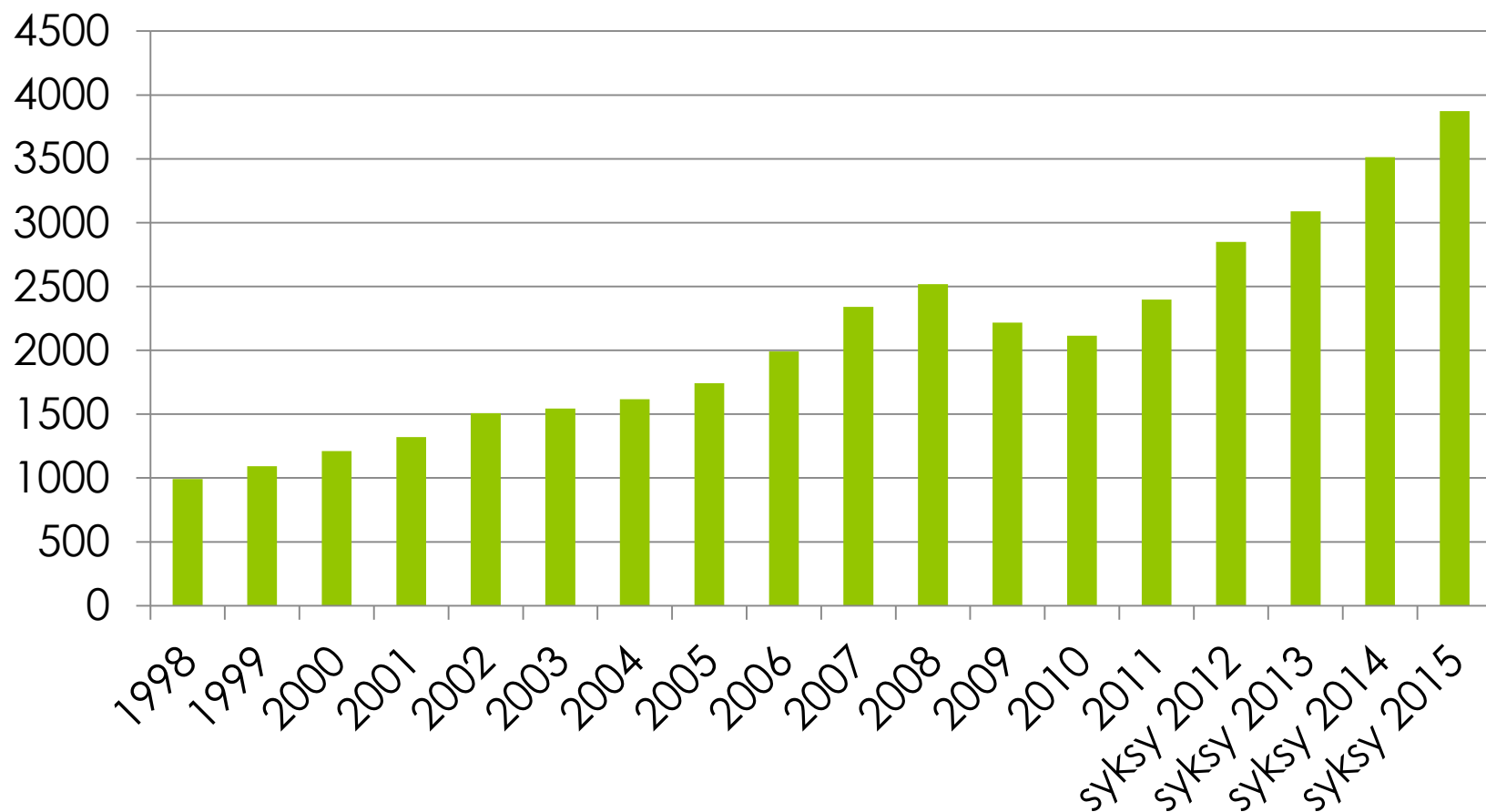

Mitmekeelne õpilane – soomekeelne kool

21.10.2015, Tartu

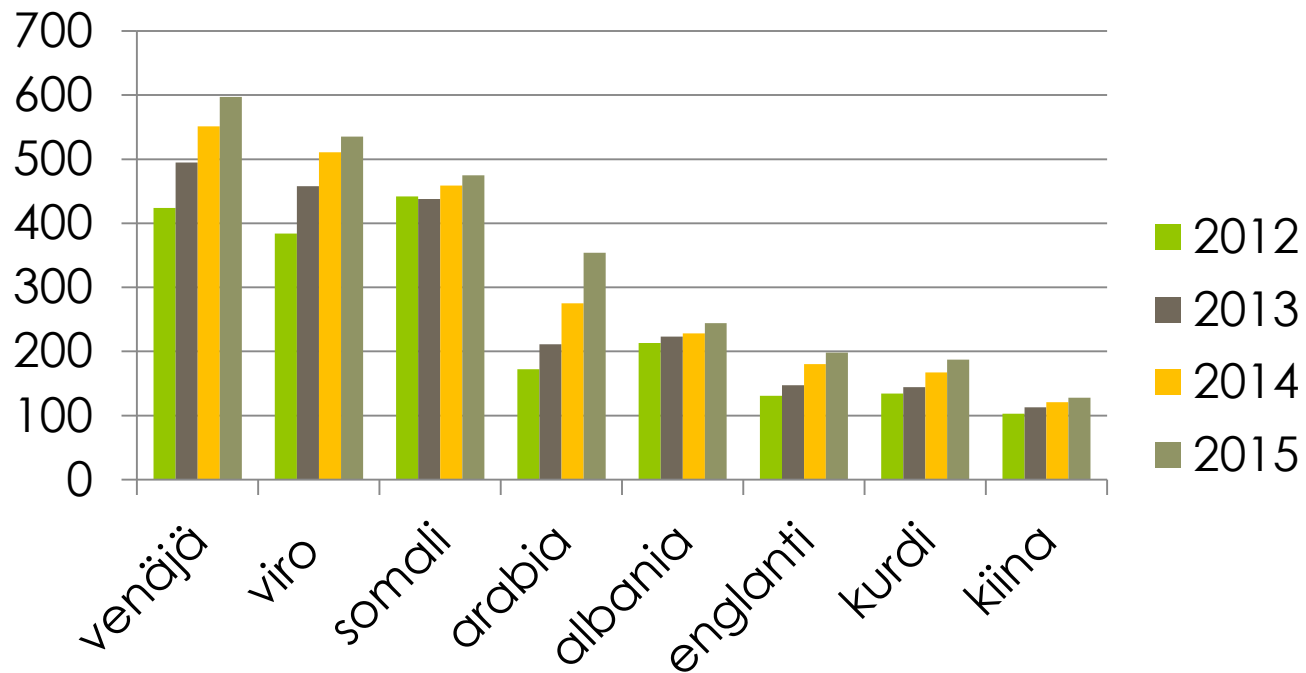
**Astrid Kauber
astrid.kauber@espoo.fi
Espoo linna Haridusamet
<https://todaysmeet.com/Haridusfestival>**

Võõrkeelsete õpilaste arv Espoo linna põhikoolides 1998-2015 (19.10.2015)

Astrid Kauber

Suurimad keelerühmad Espoo põhikoolides (19.10.2015)

Keele- ja kultuurirühmade õpetus osakond

- Ettevalmistav õpetus, soome teise keelena – õpetus, oma emakeele ja vähemususeandite õpetus
- Oma emakeele õpetajad (41 eri keelt, 57 õpetajat, n. 3100 õpilast)
- Vähemususeandite õpetajad (5 usundit, 18 õpetajat, n. 2200 õpilast)

Ettevalmistav õpetus

- ettevalmistav õpetus on mõeldud Soome elama kolinud õpilastele (ka tagasi Soome kolinud soomlastele), kelle soome keele oskus ei ole piisav põhikooli õpetusrühmas toime tulekuks
- ettevalmistavas õpetuses järgitakse ettevalmistava õpetuse õppekava üldhariduse eri õppeainetes
- õpetuskeeleks on soome keel
- Õpetust antakse 6-10-aastastele vähemalt 900 tundi (23 tundi nädalas) ja vanematele õpilastele vähemalt 1000 tundi (26 tundi nädalas)
- igale õpilasele tehakse koostöös hooldajatega individuaalne õppeplan
- õpetust antakse kas inklusiivselt oma kodukohakoolis või oma piirkonna ettevalmistavas klassis (12 õpilast, klassiõpetaja + abistaja)
- ettevalmistav õpetus kestab ühe õppeaasta
- eesmärk saavutada soome keele oskus A 2.1. tasemel

Ettevalmistav õpetus

- Soome kolinud ja muudest maakondadest Espoosse tulnud alla 2 aastat Soomes olnud lapsed suunatakse kooli meie osakonna kaudu
- Perede intervjuerimine
- Ettevalmistava õpetuse otsuse tegemine
- Ettevalmistava klassi suunamine
- Lähikooli suunamine ja intensiivse toe vajaduse hindamine
- Õpikohustusevanuse ületanud (1998 ja vanemad) suunatakse täiskasvanute gümnaasiumisse, kus neile antakse ettevalmistavat õpetust ja on võimalik sooritada Soome põhikooli lõputunnistus pärast ettevalmistava õpetuse
- Riik finantseerib tagantjärgi, umbes 15 000 eurot/õpilane

.

Muukeelsete õpilaste intensiivne tugi (MMO)

- Valmistava õpetuse järgne süstemaatiline tugi oma kodukohakooli tavaklassis õppides
- otsus õpilasele toe andmiseks tehakse üheks õppeaastaks korraga, tuge võib saada 2 aastat
- resurssiõpetaja
- õpetuses järgitakse linna üldhariduse õppekava ja emakeelt ja kirjandust õpitakse soome teise keelena
- õpilasele tehakse individuaalne õppeplaan
- lisaks meil on ühes koolis klassikursusteta väiksed rühmad noortele, kellel puudulik koolitaust (30-36 kohta)
- Linna oma finantseering koolidele, keskmiselt 3500 e/õpilane

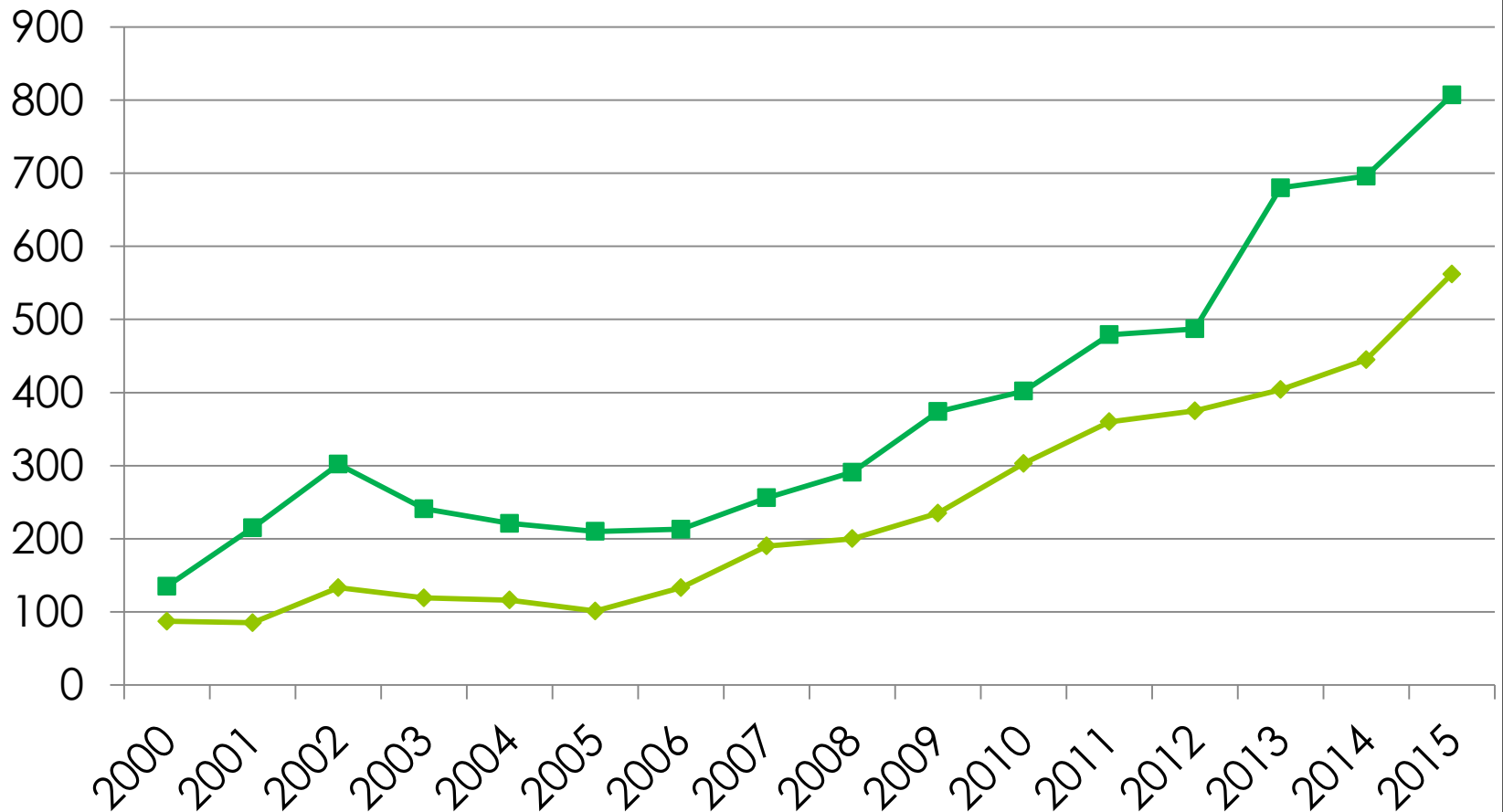

Soome teise keelena – õpetus

- soome teise keelena õppeaine kuulub emakeel ja kirjandus - õppeaine alla ja seda õpitakse juhul, kui õpilase soome keele oskus ei ole keele kõigis eri osades emakeele tasemel
- soome teise keelena õpetus sisaldab keeleoskuse arendamist keele kõigis eri osades, seega hääldamise, lugemise, kirjutamise, grammatika, sõnavara ja tekstidest arusaamise süsteemset õpetamist, samuti tutvumist Soome kommete ja kultuuriga
- õpetuses järgitakse S2 õppekava ja kasutatakse erilisi õppematerjale ja õpetusmetoodikat
- eesmärgiks on, et õpilane saavutab võimalikult hea soome keele oskuse (põhikooli lõpus hinde 8 saamiseks taseme B1.1–B1.2)
- gümnaasiumis on õpilastel võimalik emakeele asemel võtta kursusi ja sooritada lõpueksam soome teise keelena õppeaines
- osa finantseerib riik, osa linn, kool saab umbes 1200 e/õpilane

Ettevalmistava ja migrantide intensiivse toega (MMO)
olevad õpilased Espoo koolides 1998-2015 (19.8.2015)
tumeroheline – ettevalmistav, heleroheline - mmo

Astrid Kauber

Muukeelsete laste emakeele õpetus

- õpetus on vabatahtlik
- lapse hooldajad vastutavad ise transpordi transpordikulude eest
- haridusamet moodustab rühmad
- vastavalt registreerunud õpilaste arvule õpetus toimub kas oma või mingis teises koolis oma koolipäeva lõppedes
- 1,5 tundi nädalas

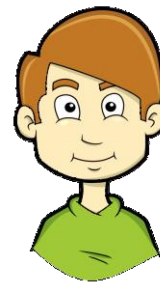
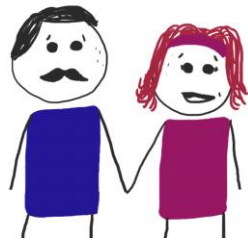
OPS 2016 Luku 4 Kasvu ja õppimist toetav tegevuskultuur (4)

Kultuuride mitmekesisus ja keeleteadlikkus

- Eesmärgina mitmekesisuse nähtavaks tegemine
- Oluline on ajakohaste põhimõistete valimine, määratlemine ja avamine
- Puudutab kogu kooli, kõiki selle liikmeid
- Põhineb arusaamisel, et õpilas on mitmekeelne ja tal on mitu identiteeti
- Kultuuride ja keelete mitmekesisus ei ole probleem, vaid resurss
- Ei rõhuteta erinevusi
- Keeleteadlikkus: keel on oluline õppimise osa ja vahend
- Toetatakse mitmekeelsust ja erinevate keelte samaaegset kasutamist
- Iga õpetaja on keeleline eeskuju ja keele õpetaja

Keeltekasvatus

- Kooli keelteõpetuse lähtepunktina on keele kasutamine eri situatsioonides
- Opetus toetab õpilaste mitmekeelsust kasutades kõiki keeli, mida õpilane oskab.
- Opetuse eesmärgiks on multiliteracy, mille abil õpilane oskab otsida infot ja suudab aru saada, toota, hinnata ja analüüsida erinevaid suuliseid ja kirjalisi tekste igapäevases läbikäimises, koolitöös ja ühiskonnas

Integreerumise faasid

1. Entusiasm

- oodatakse unistuste täitumist
- palju energiat ka innostust
- keeleoskuse omandamine ja uued asjad on huvitavad

2. Frustratsioon

- keeleprobleemid põhjustavad abituse tunnet
- integreerumine on raskem kui oletati
- mälestused ja koduigatsus vaevab

Integreerumise faasid

3. Aktsepteerimine

- arusaamine, et keskkond ei muutu, vaid peab ise muutuma
- argielu hakkab sujuma

4. Kohandumine

- loomulik olemine kohalikega
- saavutatud tasakaal toodud ja uue kultuuri vahel

Tegurid, mis mõjutavad suhtumist migrantidesse

- sotsiaalse identiteedi teooria (Scheepers et al 2002)
- riigi võimustruktuurid
- avalik arvamus ja meedia
  - " riigi majanduslik olukord
- haridus: mida kõrgem koolitus, seda sallivam
- isiklikud kontaktid: mida rohkem, seda positiivsem suhtumine

(http://www.hel2.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/09_02_19_Tutkimus_Jaakkola.pdf)

KOOLI JA ÕPETAJA ROLL

- kool on mudel ühiskonnast, valmisoleku võib õppida koolis
- põhiharidus katab kogu põlvkonna
- õpetajatel pikaajaline suhe õpilastega
- kool ja õpetajad on silla ehitajad, maailma avajad, eetilised kasvatajad
- kogu kooli kultuur
- visiooni ja väärtuste üle mõtlemine, nende loogilisus, mallid

INTERKULTUURNE KOMPETENSS (Pirjo Lahdenperä, Rauni Räsänen)

- oma kultuur
  - etnotsentrismist aru saamine, suhtelisusest ja sõltuvustest aru saamine
  - kuidas teised mind näevad
- teiste kultuuride ja kultuurikoodide tundmine
  - erinevused, samasused
  - stereotüübid ja eelarvamused, nende käsitlemine
  - interkultuursed koostööoskused
  - huvi, väärtustamine
  - võrdne suhtumine, kuulemine, dialoog
  - empaatia, hoolitsemine, oskus asetuda teise olukorda
  - suhtlusoskused
  - eetiline tundlikkus. (tahtmine kohata võõrast kultuurist tulev laps, ei probleemide seletamine kultuuri kaudu)
- õpetaja pedagoogised oskused; mm. oskus käsitleda ja lahendada erinevaid konflikte, soov arendada ennast

TOLERANTSUS versus HOOLETUSSEJÄTMINE

- "Õpetaja vallandati, sest andis moslemitest õpilastele kogemata sealiha" (www.delfi.ee, 13.10.2010, Saksamaa)
- "Soome koolides on loobunud jõulupühade pidamisest"
- "Õpe, ära kirjuta märkust, muidu saan kodus naha peale"
- "Ei muusikatunde minu lapsele", "Ei ujumistunde"
- "Minu usund ei luba mul inimese bioloogiat õppida"
- "Mina ei lähe dushi alla pärast kehalise tundi"

VÕTMEKÜSIMUSED Nancy L Commins

- on olemas mitmeid samme, mida õpetajad ja koolid võivad teha, et toetada migrantide lõimumist ühiskonda
- kohalikku emakeelt teise keelena õppivate laste toetamine on kasuks kõikidele õpilastele koolis ja klassis
- olulisena faktorina õpilase edasijõudmises on see, kuidas õpilane võetakse kooli vastu, st. koolikultuur ja atmosfäär

BEST PRACTICES – USA (Nancy L. Commins)

- school enrollment: õpilaste vastuvõtmine (erikeelsed infolehed, videod <http://www.edu.vantaa.fi/lansimaki/>; [http://www.vaasa.fi/Suomeksi/Opetus ja koulutus/Perusopetus/Maahanmuuttajien opetus](http://www.vaasa.fi/Suomeksi/Opetus_ja_koulutus/Perusopetus/Maahanmuuttajien_opetus); <http://kajaanimcl.info/wordpress/>)
- student assessment: keeletaust, koolitaust, vanemate koolitustase
- school culture and climate: enne kõike küsimus suhtumises ja soovis, ei õpetajate koolitamises, õpilaste ettevalmistamine, "interact with, learn from, work for",
- <http://mondo.org.ee/>; <http://www.maailmakool.ee/>
- effective family and community outreach: vanemate ootused osalemisest, abi isiklike kontaktide loomisel
- classroom instruction: diferentseerimine, materjalid

BEST PRACTICE - SOOME

- koolikultuurile tuleb pöörata tähelepanu, salliva ja turvalise atmosfääri loomine koolis ja klassis
- inklusiivne õpetus, integratsioon, ei segregatsioon – ressursid!!!
- õpetaja ootustel on märkimisväärne mõju õpilase koolis edasijõudmisele, iga õpetaja on keele õpetaja
- õpetaja tahtmine töötada erinevate õpijatega:
  - ära jäta last üksi, toeta, anna aega, ole paindlik, kannusta last
  - diferentseeritud õpetus, erinevad ülesanded
  - tunne ja näita huvi lapsele tähtsate usundi/kultuuriga seotud asjade vastu

BEST PRACTICE - SOOME

- intensiivne koostöö lastevanematega
  - tegevuslikud lastevanemate koosolekud
  - eri kultuuride/kommete/pühade tutvustamine klassis koostöös lastevanematega
- eri kultuuri esindajate ühine tegevus, tolerantsus, teineteise austamine
  - tugiõpilased
  - aktiivne osavõtt kooli ringidest, üritustest
  - eri kultuure tutvustav päev, näiteks töötoad mängudega eri maadest jne
  - oma kultuuri edustav etteaste koolipeol

Mitmekeelse õpilase hindamine (Espoon OPS)

- Mitmekeelset õpilast võib hinnata sõnaliselt kogu põhikooli aja välja arvatud põhikooli lõputunnistus.
- Hindamisel tuleb arvestada õpilase alles arenevat keeleoskust ja kasutada paindlikke hindamisviise, näiteks sõnaraamatu kasutamine, kontrolltöö täiendamine suuliselt, pikem aeg kontrolltöö sooritamiseks, portfollo-hindamine jne
- Hindamise põhimõtteid, eesmärke, kriteeriumeid aj meetodeid tuleb tutvustada hooldajatele ja õpilasele.

Agora –projekt

- Keeleteadlik õpetus : füüsika, keemia, ajalugu, bioloogia, ühiskonnaõpetus
- Sama-aegne õpetus: oma emakeel ja kooli õpetuskeel
- Eri maailmavaadete vaheline dialoog

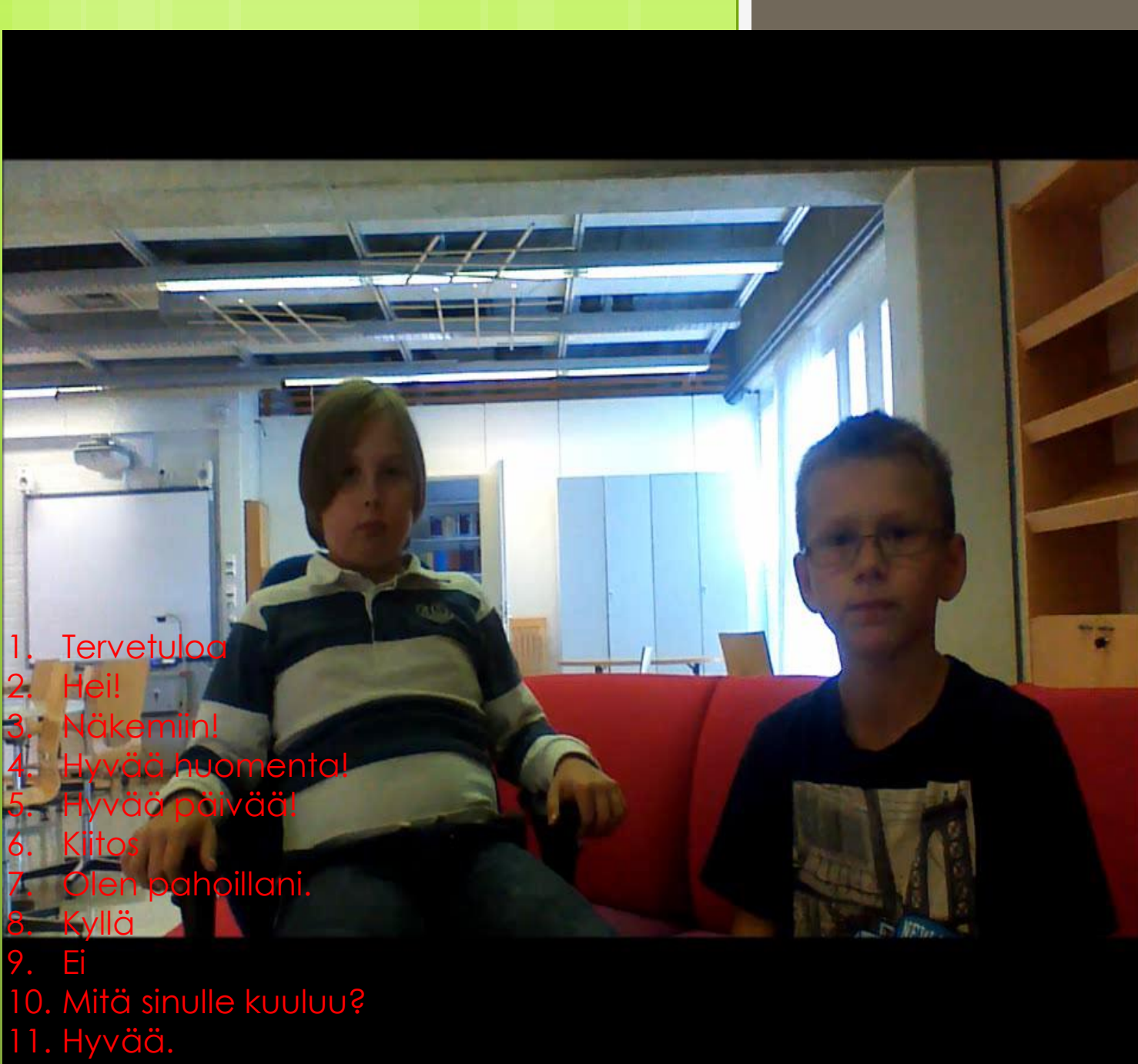
www.espoo.fi/agora

Kotouttamisrahasto
Tukea kotoutumiseen

Astrid Kauber, Espoo Haridusamet

Opi sanoja viroksi!

1. Tervetuloa
2. Hei!
3. Näkemiin!
4. Hyvää huomenta!
5. Hyvää päivää!
6. Kiitos
7. Olen pahoillani.
8. Kyllä
9. Ei
10. Mitä sinulle kuuluu?
11. Hyvää.

1. Tere tulemast
2. Tere!
3. Nägemist!
4. Tere hommikust!
5. Tere päevast!
6. Aitäh
7. Palun vabandust.
8. jah
9. ei
10. Kuidas sul läheb?
11. Hea.

ÕPETAJA 10 KULDSET REEGLIT

- Ära üldista, iga inimene on individuaalne ja tõlgitseb kultuuri omamoodi.
- Ole tõeliselt huvitatud eri kultuuridest.
- Tegele kultuuri iseärasustega, aga väldi erinevuste liigset rõhutamist.
- See, et koolis on muukeelseid lapsi, ei tee koolist mitmekultuurset, vaid see, et kultuurid on omavahel interaktsioonis.
- Tee mitmekultuursus koolis nähtavaks. Õpeta lapsi olema uhke oma sünnipära üle.

ÕPETAJA 10 KULDSET REEGLIT

- Ole paindlik ja loov. Kasuta paindlikke õppekorraldusi.
- Piira oma tööd. Küsi julgelt abi!
- Roogi ilma piinadeta õppeainest kõik üleliigne ja õpeta ainult kesksed asjad.
- Vanematega jutlemiseks kasutatud aeg ei lähe kunagi hukka.
- Kui üks uks sulgub, otsi uusi uksi ehk viise lahendada argipäeva olukordi.

Head sügispuhkuse jätkumist!

Astrid Kauber, Espoo Haridusamet